

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง ท้องถิ่นของเรา

เล่ม 1 แนะนำเมืองนครนายก

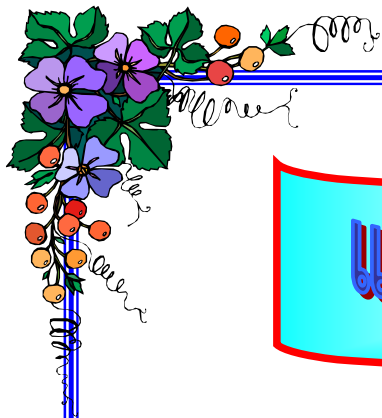

นางสายสุรีย์ พิทักษ์วีระกุล

โรงเรียนอนุบาลนครนายก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

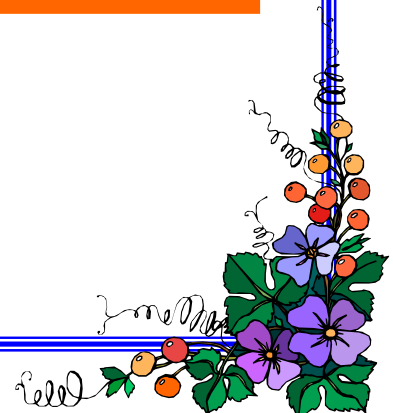

แนะนำเมืองนครนายก

แผนที่จังหวัดนครนายก

ประวัติจังหวัดนครนายก

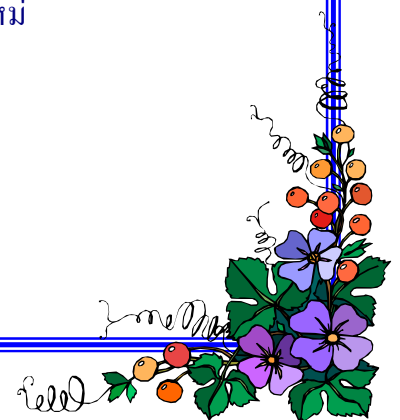
นครนายกมีประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ที่พบหลักฐานทางโบราณคดีจะเน้นถึงดงละคร มีความเป็นมาแบ่งออกเป็น 2 สมัย คือสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์

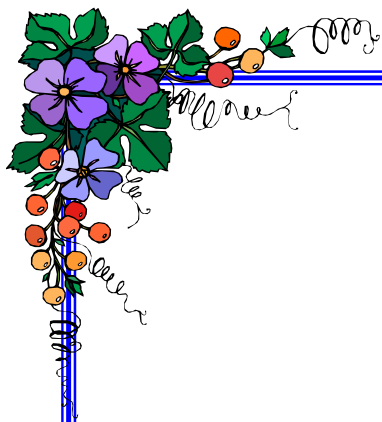
สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็นสมัยที่มนุษย์รู้จักดัดแปลงวัสดุที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ มาใช้ประโยชน์ มีสภาพการยังชีพโดยการล่าสัตว์เร่ร่อนหาอาหารไปเรื่อยๆ จากการพบ โดยบังเอิญของ นายชิน อยู่ดี ได้พบเครื่องมือหินกะเทาะของสมัยยุคหินกลาง มีขวานหินขัด (ไม่ใช่ขวานหินชนิดมีปากของยุคหินใหม่) และเครื่องเครื่องใช้อีกจำนวนมาก

สมัยประวัติศาสตร์ เป็นสมัยที่มนุษย์รู้จักประดิษฐ์อักษรใช้ มีสภาพสังคมที่เป็นเมือง เป็นระเบียบแบบแผน แหล่งที่พบหลักฐานทางโบราณคดี คือ บริเวณดงละคร ซึ่งเป็นเมืองโบราณที่มีรูปร่างกลม ตั้งอยู่บนที่ดอน สภาพเมืองมีสภาพปึกหักพังของโบราณสถาน เป็นศิลปะแบบทราวดีและลพบุรี สันนิษฐานว่าเมืองนี้คงเป็นกลุ่มเมืองรายรอบเมือง ศรีวิเศษประจักษ์พราจิบุรี

อำเภอเมืองนครนายกเดิมชื่อว่า “อำเภอวังกระโจม” เพราะที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ตำบล วังกระโจมระหว่างวัดอินทารามกับวัดส้มป่อยริมแม่น้ำฝั่งซ้ายนครนายก พ.ศ. 2439 ได้ย้าย ที่ว่าการอำเภอมาสรางใหม่ภายในกำแพงเมือง ริมแม่น้ำฝั่งขวานครนายก

คำว่า “วังกระโจม” มีเรื่องเล่าว่ามีพระพุทธรูปองค์หนึ่งลอยน้ำมาทางตอนเหนือตาม แม่น้ำนครนายก มาวนอยู่ตรงคู้่งน้ำหน้าศาลเจ้าและจมลงชาวบ้านเรียกว่า “บ้านวังพระจม” ต่อมาเพี้ยนเป็น “วังกระโจม” เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2486 ทางราชการได้ยุบจังหวัด นครนายกไปขึ้นอยู่กับจังหวัดปราจิบุรีจึงเปลี่ยนนามอำเภอใหม่เป็นอำเภอนครนายก จนถึง วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2489 จึงมีประกาศตั้งจังหวัดนครนายกขึ้นใหม่

ตราสัญลักษณ์ ประจำจังหวัดนครนายก

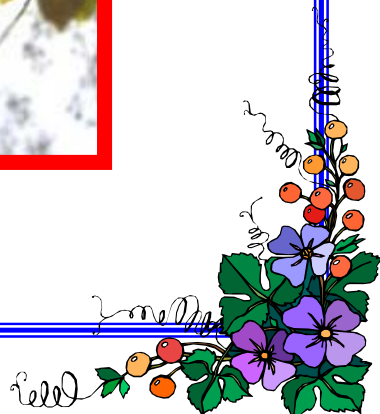
ความหมาย รูปช้าง เดิมนครนายกเป็นเมืองที่มีช้างมาก รวงข้าวและกองฟาง หมายถึง
ความอุดม สมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหาร

คำขวัญท่องเที่ยว นครนายก เมืองในฝันที่ใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ
ปราศจากมลพิษ

ต้นไม้ประจำจังหวัด ต้นสุพรรณิการ์ หรือ ต้นดอกฝ้ายคำ

ดอกสุพรรณิการ์

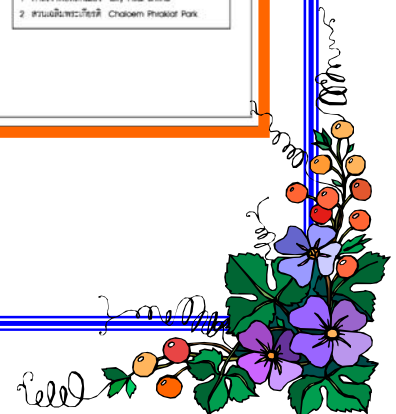
สภาพภูมิศาสตร์

1. สถานที่ตั้ง

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต จังหวัดนครนายกตั้งอยู่ที่ทางภาคตะวันออกของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้ง 13 องศา 57 ลิปดา ถึง 14 องศา 30 ลิปดาเหนือและเส้นแวงที่ 100 องศา 55 ลิปดา ถึง 101 องศา 30 ลิปดา ตะวันออก มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 137 กิโลเมตรตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ถนน พหลโยธิน และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ถนนสุวรรณศร และประมาณ 105 กิโลเมตรตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 305 เลียบคลองรังสิต

แผนที่ตัวเมืองนครนายก

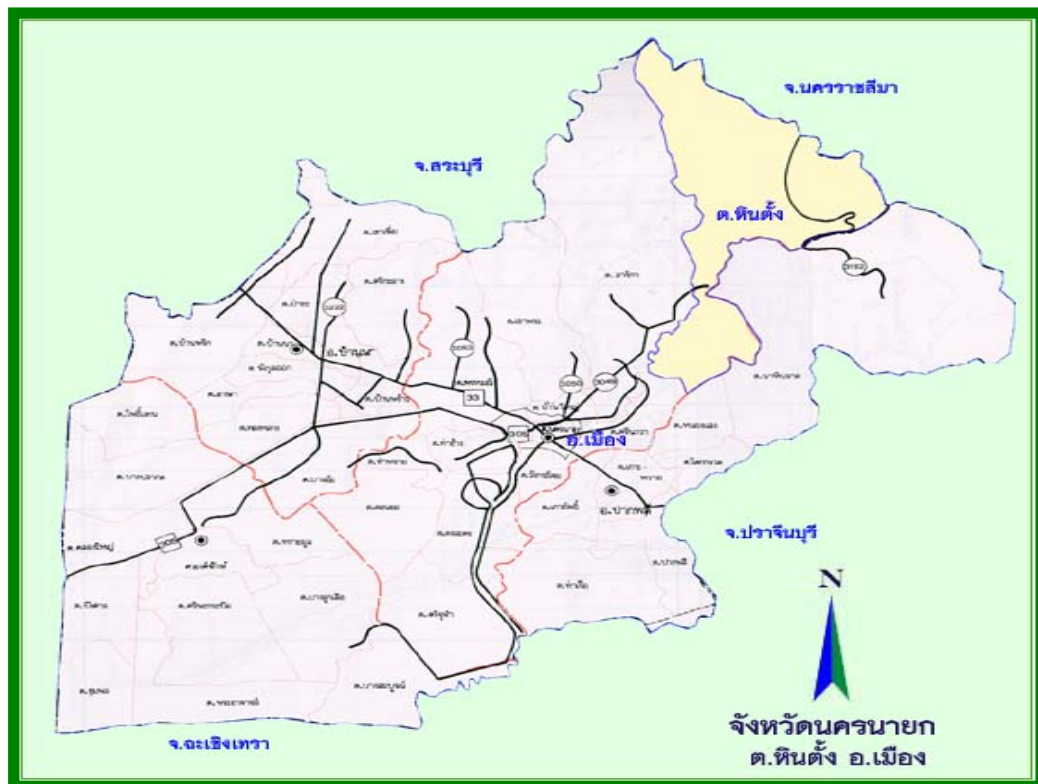
จังหวัดนครนายกมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอแก่งคอย อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
และ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว
จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเมืองปราจีนบุรี และอำเภอประจันตคาม จังหวัด
ปราจีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอธัญบุรี อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานีและอำเภอ
วิหารแดง จังหวัดสระบุรี

อาณาเขตจังหวัดนครนายก

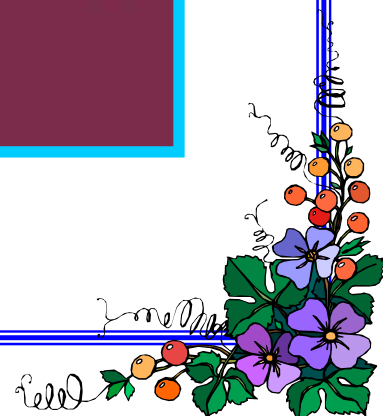

1.2 ขนาดพื้นที่ จังหวัดนครนายกมีขนาดเนื้อที่ประมาณ 2,122 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,326,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.43 ของเนื้อที่ประเทศไทย และคิดเป็น ร้อยละ 5.83 ของเนื้อที่ภาคตะวันออก จำแนกขนาดพื้นที่เป็นรายอำเภอตามตารางแสดง ขนาดและพื้นที่จากส่วนการปกครองจังหวัดนครนายก ดังนี้

อำเภอ	ตารางกิโลเมตร	ไร่	ร้อยละ
บ้านนา	388.453	262,783.125	18.306
ปากพลี	519.065	324,415.875	24.416
เมืองนครนายก	728.123	455,076.875	34.313
องครักษ์	486.359	303,974.375	22.920
รวม	2,122	1,326,250	100

พื้นที่แต่ละอำเภอของจังหวัดนครนายก

2. ภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครนายกประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาพื้นที่ลาดเขา และพื้นที่ราบ

ทางตอนเหนือของจังหวัดนครนายกพื้นที่เป็นภูเขา

2.1 พื้นที่ภูเขา ครอบคลุมพื้นที่บริเวณตอนเหนือประมาณหนึ่งในสามของพื้นที่จังหวัด ลักษณะเป็นเทือกเขาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทิวเขาดงพญาเย็น พื้นที่ภูเขาส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปัจจุบันตั้งแต่ 1,000–4,000 เมตร มียอดเขาเขียวเป็นยอดเขาสูงที่สุดประมาณ 1,351 เมตร ยอดเขาเหล่านั้นจัดเป็นสันปันน้ำและเส้นแบ่งเขตจังหวัดนครนายกกับจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสระบุรี ส่วนระหว่างเทือกเขาจะมีพื้นที่หุบเขาแคบๆ ขนานไปกับแนวภูเขา และมีทางน้ำไหลผ่านในบริเวณหุบเขาเหล่านั้น

2.2 พื้นที่ลาดเขา เป็นพื้นที่บริเวณแคบๆ อยู่ด้านหน้าของพื้นที่ภูเขาในแนวตะวันออกเฉียงใต้ มีความลาดเอียงค่อนข้างต่ำประมาณ 5–10 องศา มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปัจจุบันประมาณ 40–50 เมตร

2.3 พื้นที่ราบ เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด ลักษณะราบเรียบแผ่เป็นบริเวณกว้าง อยู่ทางตอนใต้และตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดนครนายก เป็นส่วนหนึ่งของที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่าง หรือที่ราบลุ่มเจ้าพระยา มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปัจจุบันระหว่าง 5–2 เมตร

3. ภูมิอากาศ เนื่องจากลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครนายก อยู่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างทำให้ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบฝนเมืองร้อน สภาพอากาศแห้งแล้งสลับกับฝนตกชุกเพราะอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมพื้นที่ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายนทำให้มีอากาศเย็นและแห้งแล้ง

ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านพื้นที่ประมาณเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมมีกำลังแรงมากในระยะเดือนสิงหาคมและเดือนกันยายนทำให้มีฝนตกชุก

3.1 ฤดูกาล จังหวัดนครนายกจำแนกฤดูกาลจากการพิจารณาระดับอุณหภูมิ และปริมาณน้ำฝนเป็น 3 ฤดู คือ

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคมอากาศแห้งแล้ง แต่ความหนาวเย็นไม่มากเนื่องจากมีทิวเขาแดงพญาเย็นกั้นลมหนาวไว้บางส่วน อุณหภูมิต่ำสุดโดยเฉลี่ย

21.3 องศาเซลเซียส

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนอบอ้าวโดยเฉพาะเดือนเมษายนเป็นช่วงที่ร้อนที่สุด อุณหภูมิสูงสุดโดยเฉลี่ย 34.89 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม ปริมาณฝนตกสูงสุดในระยะเดือนสิงหาคมและเดือนกันยายนประมาณ 533 มิลลิเมตร

3.2 อุณหภูมิ จังหวัดนครนายกมีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 22.54 ถึง 34.89 องศาเซลเซียส คิดเป็นค่าเฉลี่ยสูงสุดในเดือนธันวาคม 35.1 องศาเซลเซียสและในเดือนเมษายน 36.3 องศาเซลเซียส มีอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนพฤศจิกายนคิดเป็นค่าเฉลี่ย 21.3 องศาเซลเซียส และในเดือนตุลาคม 22.5 องศาเซลเซียส คิดเป็นค่าเฉลี่ยปานกลางตลอดปีประมาณ 26.72 องศาเซลเซียส

3.3 ปริมาณน้ำฝน จังหวัดนครนายกมีการเปลี่ยนแปลงค่าปริมาณน้ำฝนรายเดือนในปี 2540 ดังเช่นโครงการชลประทานในเดือนกุมภาพันธ์มีค่าตั้งแต่ 9.2 มิลลิเมตร ถึง 533.5 มิลลิเมตรในเดือนกันยายน ปริมาณน้ำฝนตลอดปีประมาณ 2,262.9 มิลลิเมตร ฝนตก ทั้งปีรวม 144 วัน คิดเป็นร้อยละ 39.5

4. ทรัพยากร จำแนกเป็น

4.1. ทรัพยากรดิน กองวางแผนการใช้ที่ดินกรมพัฒนาที่ดินได้จำแนกลักษณะดินของจังหวัดนครนายกตามความเหมาะสมในการใช้ประโยชน์เป็น 5 ประเภท คือ

4.1.1 ดินนาข้าวในเขตชลประทาน เป็นดินบนที่ราบน้ำทะเลเคຍท่วม เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย ดินลึก ดินเหนียว การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว และความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พบที่ตอนใต้ของจังหวัดคิดเป็นพื้นที่รวม 1,068.411 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 50.34 ของพื้นที่รวมทั้งจังหวัด ดินบริเวณนี้มีปฏิกิริยาเป็นกรดแก่ถึงกรดจัดมากจำนวน 966.674 ตารางกิโลเมตร

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเหมาะกับการทำนาปลูกข้าว

4.1.2 ดินนาข้าวในเขตน้ำฝน เป็นดินบนที่ลุ่มแม่น้ำ น้ำท่วมถึงกับดินปนตะกอนมีน้ำระดับต่ำ เกิดดินลึก ดินเหนียว การระบายน้ำค่อนข้างเลว และความอุดมสมบูรณ์ต่ำจนถึงปานกลาง พบที่ตอนกลางของจังหวัดคิดเป็นพื้นที่รวม 335.41 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 15.81 ของพื้นที่รวมจังหวัด

ดินนาข้าวในเขตน้ำฝนของจังหวัดนครนายก

4.1.3 ดินพืชไร่ไม่ผลไม่ยืนต้น ประกอบด้วยดินบนที่ลุ่มน้ำท่วมถึง ดินบนลานพักน้ำระดับสูงจนถึงดินเชิงเขาดินลึก ดินเหนียวถึงดินร่วน การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง และความอุดมสมบูรณ์ต่ำจนถึงปานกลาง พบในที่สูงขึ้นไปถัดจากดินนาข้าวข้างน้ำฝนในตอนกลางของจังหวัด เป็นบริเวณเล็ก ๆ คิดเป็นพื้นที่รวม 70.758 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 3.32 ของพื้นที่รวมทั้งจังหวัด

4.1.4 ดินภูเขา ได้แก่บริเวณภูเขาและที่มีความลาดชันสูงมาก ส่วนใหญ่เป็นดินต้นหรือลิกปานกลางไม่เหมาะกับการเกษตรกรรมคิดเป็นพื้นที่รวม 641.797 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 30.24 ของพื้นที่รวมทั้งจังหวัด

4.1.5 ดินผิวน้ำ ได้แก่ บริเวณที่เป็นทางน้ำ อ่างน้ำคิดเป็นพื้นที่ 5.624 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 30.28 ของพื้นที่รวมทั้งจังหวัด

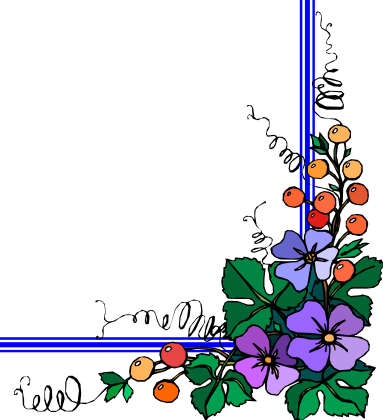
ข้อมูลการเกษตรของสำนักงานเกษตรจังหวัดนครนายก ปรากฏว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครนายกเป็นพื้นที่ทำการเกษตร 837,039 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 63.11 ของพื้นที่รวมทั้งจังหวัด จำแนกเป็นพื้นที่ทำนาข้าว 688,919 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 82.31 ของพื้นที่ทำการเกษตร รองลงมาเป็นพื้นที่ทำสวนผลไม้ 97,812 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.69 ที่เหลืออีกร้อยละ 6.0 เป็นพื้นที่ทำการเกษตรอื่นๆ เช่น พืชไร่ พืชผัก และไม้ดอกไม้ประดับ ส่วนที่เหลือแบ่งเป็นพื้นที่ป่าไม้ 423,107 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.90 ของพื้นที่รวมทั้งจังหวัด นอกจากนั้นเป็นพื้นที่ชุมชนและใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ 66,104 ไร่คิดเป็นร้อยละ 4.99 ของพื้นที่รวมทั้งจังหวัด

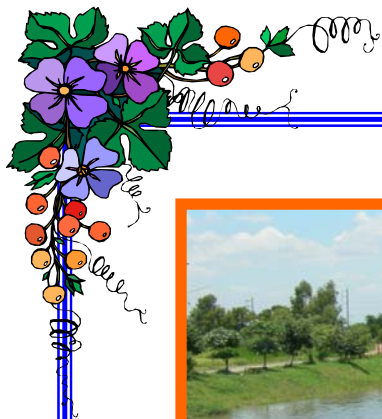
4.2 ทรัพยากรน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัดนครนายกจำแนกเป็น 3 ประเภท คือ

4.2.1 แหล่งน้ำในอากาศ ได้แก่ ฝน เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่สุด เป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำต่าง ๆ รายละเอียดเรื่องปริมาณน้ำฝนได้กล่าวแล้วในหัวข้อภูมิอากาศ

4.2.2 แหล่งน้ำผิวดิน สภาพภูมิประเทศทางตอนเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดนครนายกเป็นที่เนินสูง มีภูเขาสลับซับซ้อนก่อให้เกิดลำธารน้อยใหญ่ไหลผ่านลงมาทางตอนกลางสู่ทางใต้ มีแม่น้ำที่สำคัญเพียงสายเดียวคือแม่น้ำนครนายก นอกนั้นเป็นแม่น้ำสายเล็ก ๆ ตามลำดับดังต่อไปนี้

แม่น้ำนครนายก มีต้นกำเนิดจากยอดเขาใหญ่ ไหลผ่านตัวเมืองนครนายกไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านเขตอำเภอบ้านนาและอำเภองครักษ์ไปบรรจบกับแม่น้ำบางปะกงที่อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี มีความยาวประมาณ 130 กิโลเมตร

แม่น้ำนครนายก

แม่น้ำบางปะลาด เกิดจากลำน้ำเล็ก 2 สายคือ ลำน้ำนอก และลำน้ำในบริเวณ
อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ไหลผ่านตำบลบางปะลาดไปบรรจบกับแม่น้ำนครนายก
บริเวณอำเภองครักษ์ ในฤดูแล้งมีปริมาณน้ำน้อย

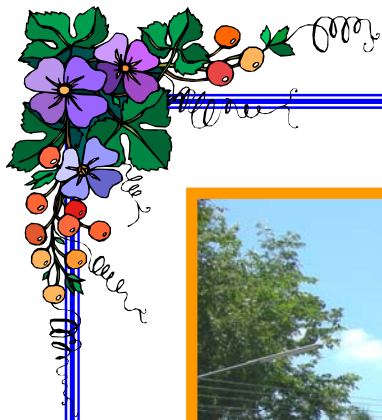
คลองบ้านนา มีต้นกำเนิดจากภูเขาติดต่อกับเขาใหญ่บริเวณอำเภอแก่งคอยจังหวัด
สระบุรี ไหลจากทิศเหนือลงทิศใต้ไปบรรจบกับแม่น้ำนครนายกบริเวณอำเภอบ้านนาความ
ยาวประมาณ 57 กิโลเมตร

คลองวังบอน คลองยาง คลองปากพลี มีต้นกำเนิดจากเขาสมอปูนไหลจากทิศเหนือ
ลงได้ผ่านบริเวณปากพลีก่อนไหลลงสู่แม่น้ำปราจีนบุรี

ลำน้ำสาขาของแม่น้ำนครนายก ต้นกำเนิดส่วนใหญ่อยู่ในเทือกเขาใหญ่เป็นแหล่ง
ต้นน้ำของแม่น้ำนครนายก ลำน้ำสาขาที่สำคัญ เช่น คลองสาริกา คลองนางรอง
คลองตะเคียน คลองท่าด่าน คลองมะเดื่อ เป็นต้น

คลองอื่นๆ เช่น คลองท่าแดง คลองสมอปูน และคลองพรหมณี เป็นต้น เป็นคลอง
ที่มีปริมาณน้ำไม่มากและต้นเงินในฤดูแล้ง

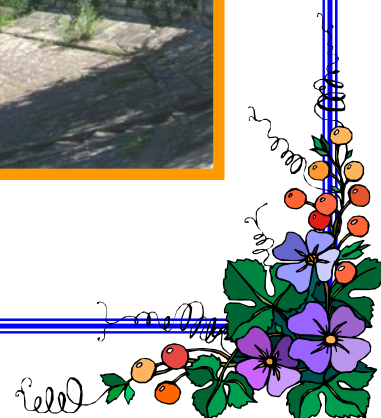

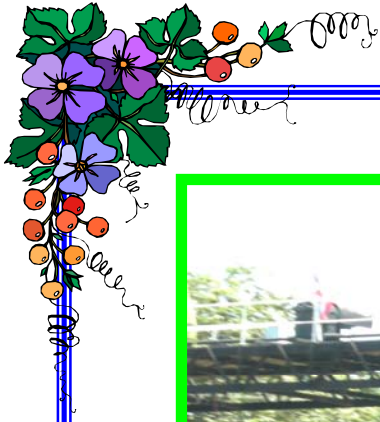

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเขื่อนนครนายก

ประตูดส่งน้ำ “เขื่อนนครนายก”

ประตูล่งน้ำ “เขื่อนนายก”

แหล่งน้ำชลประทาน ประกอบด้วย โครงการชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก นอกจากนั้นยังมีโครงการพัฒนาลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำนครนายกซึ่งเป็นโครงการตามพระราชดำริและโครงการบริการเกษตรเคลื่อนที่ของกรมชลประทาน มีพื้นที่การเกษตรของจังหวัดได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทาน 1,142.6 ตารางกิโลเมตรคิดเป็นร้อยละ 89.3ของพื้นที่ที่ถือครองทำการเกษตรกรรมทั้งจังหวัด

4.2.3 แหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำบาดาล จังหวัดนครนายกมีแหล่งน้ำใต้ดิน หรือแหล่งน้ำบาดาลซึ่งจำแนกตามชั้นหินอุ้มน้ำเป็น 4 หน่วย คือ

ชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนน้ำพา พบตามที่ราบลุ่มอำเภองครักษ์ อำเภอบ้านนา ทางตอนใต้ของอำเภอเมืองนครนายก และอำเภอปากพลี ปริมาณน้ำที่ได้ 1 – 20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

ชั้นหินอุ้มน้ำตะกอนน้ำพารูปพัด พบทางตะวันออกของอำเภอเมืองนครนายก บริเวณดงละคร ปริมาณน้ำที่ได้ประมาณ 2 – 10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

ชั้นหินอุ้มน้ำหินทรายและหินทรายแป้ง พบทางตะวันออกเฉียงเหนือในพื้นที่ภูเขา ปริมาณน้ำที่ได้ 5–30 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

ชั้นหินอุ้มน้ำหินภูเขาไฟ พบทางที่ราบด้านเหนือของอำเภอเมืองนครนายกและในพื้นที่ภูเขา ปริมาณน้ำที่ได้ 2–10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง

คุณภาพน้ำบาดาลในบริเวณจังหวัดนครนายกจะแปรผันตามลักษณะของชั้นหินอุ้มน้ำและการแทรกดันน้ำเค็มเข้าไปตามแม่น้ำลำคลอง โดยปริมาณสารละลายทั้งหมดและปริมาณคลอไรด์ในน้ำบาดาลเป็นตัวกำหนดคุณภาพน้ำ ทั้งนี้อาจจำแนกคุณภาพน้ำบาดาลได้ 3 บริเวณ คือ

บริเวณที่น้ำบาดาลสามารถบริโภคได้ มีค่าปริมาณสารละลายทั้งหมดไม่เกิน 750 มิลลิกรัมต่อลิตร และปริมาณคลอไรด์ไม่เกิน 200 มิลลิกรัมต่อลิตร พบทางตอนเหนือของอำเภอองครักษ์

บริเวณที่น้ำบาดาลอนุโลมให้บริโภคได้ มีค่าปริมาณสารละลายทั้งหมดอยู่ระหว่าง 750-1,500 มิลลิกรัมต่อลิตร และปริมาณคลอไรด์ระหว่าง 200– 600 มิลลิกรัมต่อลิตร พบตามพื้นที่รอยต่อระหว่างบริเวณน้ำบาดาลที่เหมาะสมในการบริโภคและบริเวณที่น้ำบาดาลไม่เหมาะสมในการบริโภค

บริเวณที่น้ำบาดาลไม่เหมาะสมในการบริโภค มีปริมาณสารละลายทั้งหมดมากกว่า 1,500 มิลลิกรัมต่อลิตร และปริมาณคลอไรด์มากกว่า 600 มิลลิกรัมต่อลิตร พบตามที่ราบลุ่มทางตอนใต้ของอำเภอเมืองนครนายก และอำเภอปากพลี ยกเว้นบริเวณดงละคร

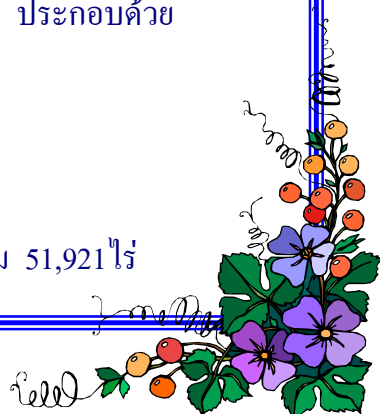
4.3 ทรัพยากรป่าไม้ ป่าไม้เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ เป็นบ่อเกิดของดินน้ำลำธารที่นำความอุดมสมบูรณ์มาสู่จังหวัดนครนายก และนำไปสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วยป่า เขา ลำธาร น้ำตก จังหวัดนครนายกมีพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายทั้งสิ้น 423,107 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.90ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ประกอบด้วย

พื้นที่ป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 342,500 ไร่

พื้นที่ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี 17,710 ไร่

พื้นที่ป่าไม้เป็นภูเขาห่อมเล็กห่อมน้อย 10,976 ไร่

พื้นที่ป่าไม้บริเวณเขาชะโงกซึ่งใช้ในราชการกระทรวงกลาโหม 51,921ไร่

บริเวณพื้นที่ป่าไม้เขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตามลักษณะสภาพแวดล้อมทางชีวภาพของป่าไม้นั้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ ประกอบด้วยป่าดงดิบเขา ป่าดงดิบชื้น ป่าดิบแล้ง และป่าเบญจพรรณ มีไม้ที่สำคัญได้แก่ ไม้ตะเคียน ไม้ตะแบก ไม้พลวง และไม้ชิงชัน เป็นต้น นอกจากนั้นยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด

4.4 ทรัพยากรธรณี จังหวัดนครนายกมีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณที่มีภูเขาไฟ ทำให้มีแหล่งทรัพยากรธรณีเป็นแร่และหินอุตสาหกรรมแร่และหินอุตสาหกรรม แร่ธาตุสำคัญที่นำมาใช้ประโยชน์ได้แก่

4.4.1 หินสบู หรือ หินทีโอไฟไรต์ พบมากที่เขาสะโงก ตำบลพรหมณี อำเภอเมืองนครนายก เป็นหินทนไฟเพื่อทำเตาที่ทนความร้อน เช่น ในโรงงานทำแก้ว โรงงานกระดาษ เป็นต้น

4.4.2 หินอ่อน พบมากที่เขาสะโงก ตำบลพรหมณี อำเภอเมืองนครนายกเป็นหินประดับในการก่อสร้าง หรือแกะสลักสวยงามเป็นเครื่องใช้ เครื่องประดับ ตลอดจนศิลปวัตถุ เป็นต้น

4.4.3 ดินขาว พบที่อำเภอเมืองนครนายกและอำเภอบางพลี ใช้ผสมทำอิฐทนไฟ กระเบื้องโมเสก และใช้เป็นสารกดตะกอน

4.4.4 หินแก้วผลึก หรือ หินเจี้ยวหนุมาน พบที่อำเภอเมืองนครนายกและอำเภอบ้านนา ใช้ประโยชน์ในการทำแก้วทนไฟ

4.5 ทรัพยากรท่องเที่ยว ทรัพยากรท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก หมายถึง อุปทานทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วยสถานที่ท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ประเพณี เทศกาล ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นแรงจูงใจผู้มาเยี่ยมชม

จังหวัดนครนายกมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ โดยเฉพาะน้ำตก ภูเขา และลำธารที่สวยงาม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นต้น

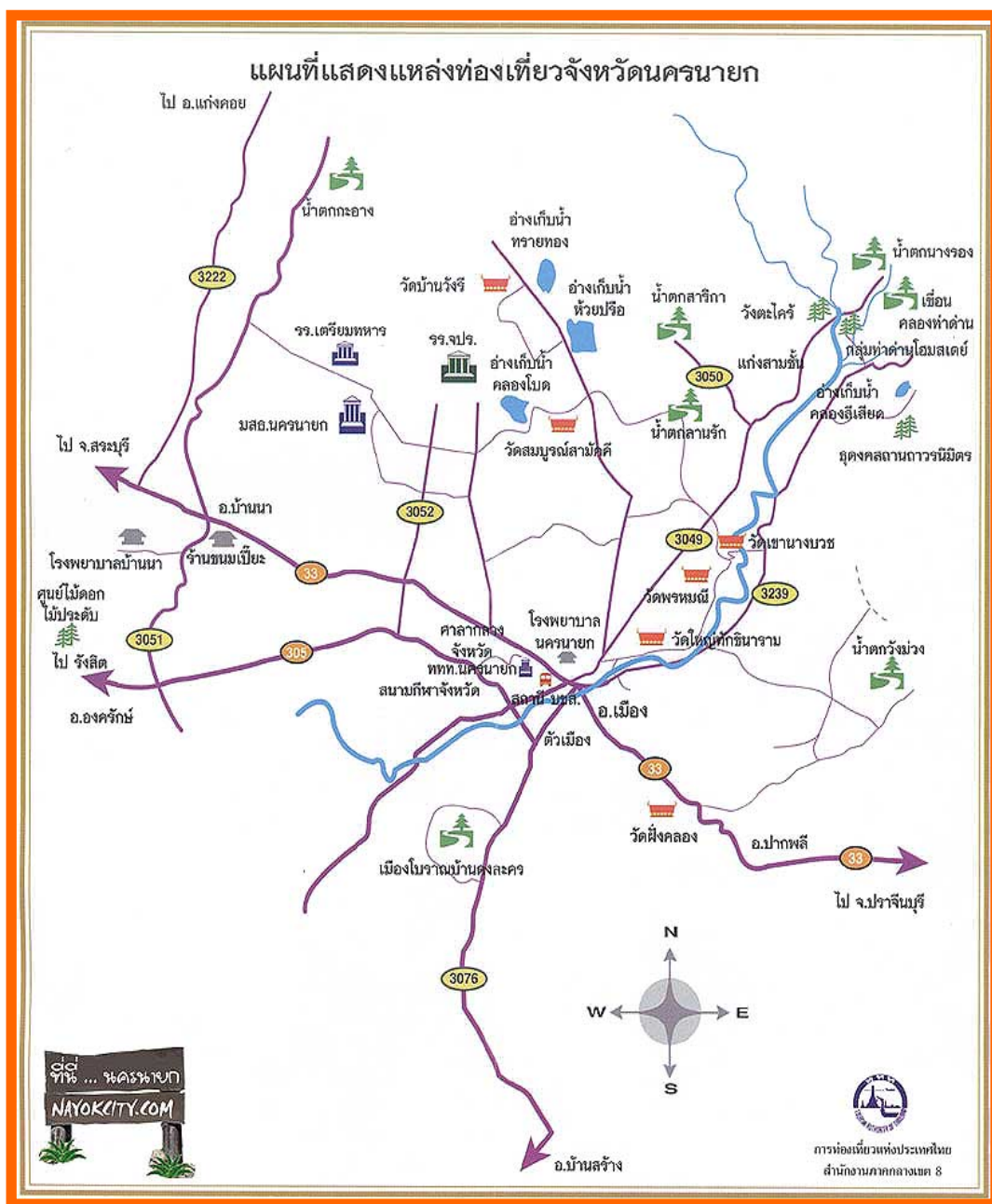

หินอ่อนแกะสลักสวยงาม เป็นทรัพยากรธรณีของจังหวัดนครนายก

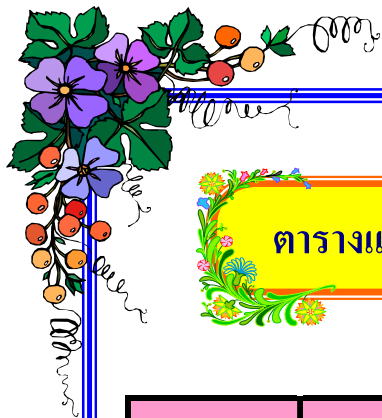

ภูเขา น้ำตก และลำธาร เป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรท่องเที่ยวของจังหวัดนครนายก

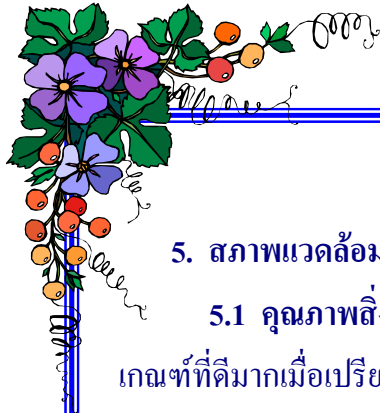
A decorative corner graphic in the bottom-left corner. It features a background of horizontal blue and white stripes. Overlaid on this are stylized purple flowers with yellow centers and green leaves. Interspersed among the foliage are several small, round berries in shades of orange and red. A thin, black, wavy line also winds through the floral arrangement.

ตารางแสดงสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดนครนายก

พื้นที่ (อำเภอ)	ประเภทสถานที่ท่องเที่ยว		
	ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศาสนา	ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม
เมือง นครนายก	น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ วังตะไคร้ น้ำตกลานรัก อ่างเก็บน้ำห้วยปรือ อ่างเก็บน้ำทรายทอง	เมืองโบราณคงละคร ศาลหลักเมือง หลวงพ่อเสียนคร รอยพระพุทธรบาท จำลองเขานางบวช พระพุทธรฉาย อนุสรณ์สถานกองพล ทหารญี่ปุ่น วัดใหญ่ทักษิณาราม	โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า งานสารทไทยและแข่ง เรือยาววัดทิวพุทธรังสรรค์ การแข่งขันล่องแก่ง จักรยานภูเขาท่องเที่ยว ฯลฯ
บ้านนา	น้ำตกกะอาง	วัดอัมพวัน วัดทองย้อย	
ปากพลี	น้ำตกวังม่วง	พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น บ้านปากพลี	วัฒนธรรมชาวไทยพวน
องครักษ์	-	ศาลเจ้าพ่อองครักษ์	ศูนย์ไม้ดอกไม้ประดับ

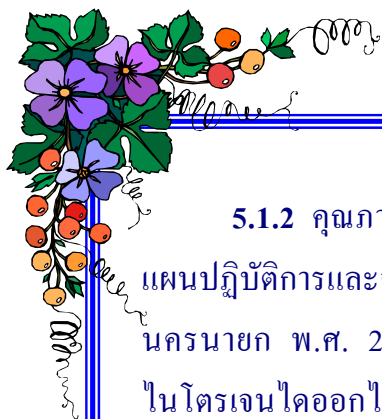
5. สภาพแวดล้อม

5.1 คุณภาพสิ่งแวดล้อม จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมากเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในพื้นที่ภาคมหานคร ภาคกลางตอนกลาง และภาคตะวันออก เนื่องจากมีพื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติร้อยละ 31.90 และพื้นที่เกษตรกรรมร้อยละ 63.11 ของพื้นที่รวมทั้งจังหวัด กิจกรรมอุตสาหกรรมในจังหวัดมีน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่โดยรวม เช่นเมื่อปี 2540 มีจำนวนโรงงานขนาดเล็กและขนาดกลางที่ใช้เงินลงทุนไม่มาก มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่น่าสนใจเพียง 3 แห่ง คือ โรงงานผลิตแอสติเวตต์เคลย์ โรงงานผลิตผักและผลไม้แช่แข็ง โรงงานฆ่าและชำแหละเนื้อไก่แช่แข็ง

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยในโครงการศึกษาวิจัยโบราณคดีและประวัติศาสตร์เมืองนครนายก พ.ศ. 2538 ปรากฏว่าการประกอบอุตสาหกรรมมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนบริเวณรอบโรงงานแต่ไม่รุนแรง กล่าวคือฝุ่นและควันที่เกิดจากการประกอบอุตสาหกรรมบางประเภททำให้พื้นที่บริเวณนั้นจะมุกะมอมไปด้วยฝุ่น น้ำ และดิน บริเวณรอบโรงงานบางแห่งไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ และมีแนวโน้มกระจายไปทั่ว อากาศบริเวณโรงงานบางแห่งมีกลิ่นเหม็นเป็นข้อบ่งชี้ว่ามลภาวะในจังหวัดนครนายกเริ่มก่อตัวขึ้นตามบริเวณโรงงานอุตสาหกรรมแต่เพียงเล็กน้อย เพราะธรรมชาติของการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมาบริโภคได้นั้นทำให้เกิดของเสียหรือส่วนที่ไม่ต้องการแต่สามารถควบคุมได้ถ้าให้ความสนใจในเบื้องต้น โดยเฝ้าระวังอย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ

5.1.1 คุณภาพน้ำ ตามการศึกษาคุณภาพน้ำของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก และรายงานแผนปฏิบัติการและจัดลำดับความสำคัญการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนครนายก มีผลสรุปว่าคุณภาพแหล่งน้ำก่อนไหลผ่านชุมชนนั้นจัดเป็นประเภทที่ 4 ในการแบ่งประเภทคุณภาพน้ำตามการใช้ประโยชน์ของมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินที่มีใช้ทะเล สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการอุปโภคและบริโภคโดยผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษเพื่อใช้ในการอุตสาหกรรม

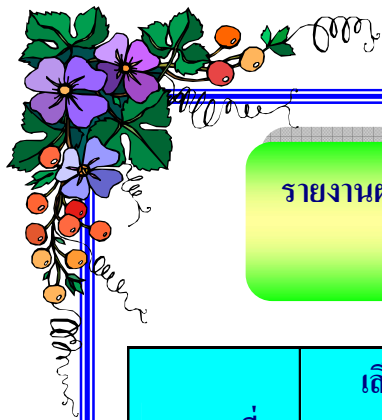
5.1.2 คุณภาพอากาศและเสียง ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศและเสียงในรายงานแผนปฏิบัติการและจัดลำดับความสำคัญของการลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2438 ได้ตรวจวัดฝุ่นละอองในบรรยากาศ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ไนโตรเจนไดออกไซด์ คาร์บอนมอนอกไซด์ และระดับเสียงในบรรยากาศ ปรากฏว่าคุณภาพอากาศอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด ยกเว้นบริเวณสี่แยกถนนเสนาพินิจอำเภอเมืองนครนายกเท่านั้นมีปริมาณฝุ่นละอองและระดับเสียงในบรรยากาศที่มีค่าเกินมาตรฐานคุณภาพอากาศทั่วไป เนื่องจากเป็นบริเวณชุมชนหนาแน่นและการจราจรคับคั่ง

จังหวัดนครนายกให้บริษัทชีวิตและสิ่งแวดล้อมตรวจวัดคุณภาพอากาศและเสียง ปรากฏว่าบริเวณอำเภอเมืองนครนายก อำเภอบ้านนา และอำเภอองครักษ์มีคุณภาพดีปลอดมลพิษ เป็นสถานที่น่าอยู่พักอาศัยของเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ และสัตว์เลี้ยงเพื่อสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์

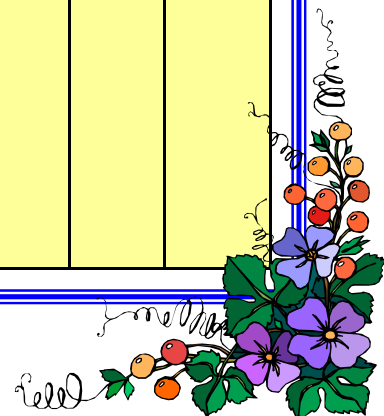
คุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนครนายกอยู่ในเกณฑ์ดี

รายงานผลการตรวจ “คุณภาพอากาศและเสียงที่จังหวัดนครนายก”
ระหว่างวันที่ 16 – 18 มิถุนายน พ.ศ. 2540

สถานที่ ตรวจ	เสียง (24 ชม.)		ฝุ่น (24 ชม.)		CO ₂ (1 ชม.)		SO ₂ (24 ชม.)		NO ₂ (1 ชม.)	
	วัด ได้	มาตรฐาน	วัดได้	มาตรฐาน	วัด ได้	มาตรฐาน	วัดได้	มาตรฐาน	วัดได้	มาตรฐาน
1.ศาลากลาง จังหวัด นครนายก	45. 3	70	0.04 7	0.33	0.1	34.2	0.011	0.30	0.005	0.32
2. ตลาด อำเภอเมือง นครนายก	63. 8	70	0.06 1	0.33	4.0	34.2	0.009	0.30	0.002	0.32
3. สถานี ตำรวจ ภูธรอำเภอ บ้านนา	40. 9	70	0.12 9	0.33	2.0	34.2	0.012	0.30	0.001	0.32
4. ร.ร.จปร. (อำเภอ เมือง)	41. 5	70	0.02 5	0.33	<1.0	34.2	0.010	0.30	0.002	0.32
5.โครงการ หมู่บ้าน จัดสรร รอยัลลาทุน อำเภอ องครักษ์	36. 3	70	0.05 6	0.33	1.0	34.2	0.019	0.30	0.005	0.32

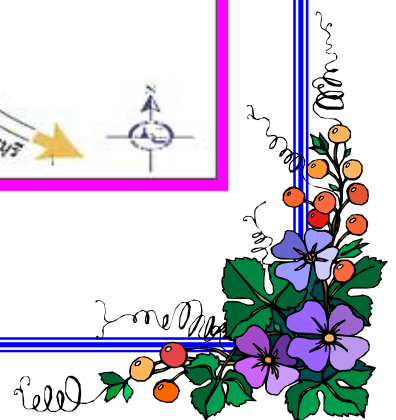

5.2 การคมนาคม มีดังนี้

5.2.1 ถนน เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งทางบกที่สำคัญที่สุดของจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย **ทางหลวงแผ่นดิน** ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคกับจังหวัด และระหว่างจังหวัดกับอำเภอต่าง ๆ อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง **ทางหลวงท้องถิ่น** เป็นส่วนที่อยู่ในเขตชุมชนอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลและสุขาภิบาล **ทางหลวงชนบท** เป็นส่วนที่อยู่นอกเขตชุมชนเชื่อมโยงจากอำเภอไปยังตำบลและหมู่บ้าน อยู่ในความรับผิดชอบของกรมโยธาธิการ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบลนอกจากนั้นยังมีถนนของส่วนราชการอื่น ได้แก่ ถนนของกรมชลประทาน เป็นต้น

แผนที่ถนนและแม่น้ำในตัวเมืองนครนายก

เส้นทางหลักที่สำคัญของถนนมีดังนี้

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 305 เป็นเส้นทางสายหลักของจังหวัดที่เชื่อมโยงสู่กรุงเทพมหานคร แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ที่ประตูน้ำรังสิต จังหวัดปทุมธานี เข้าสู่จังหวัดนครนายกผ่านอำเภอองครักษ์ไปบรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ที่อำเภอเมืองนครนายก

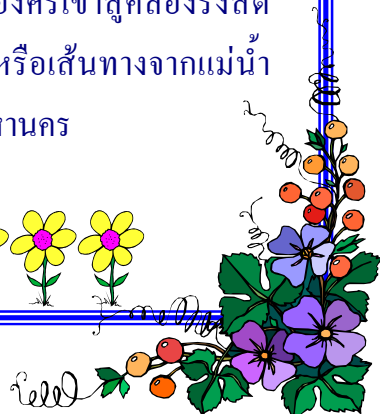
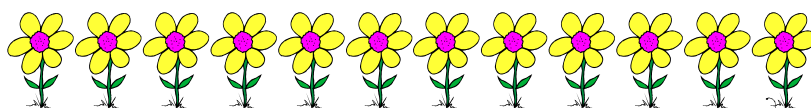
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 (ถนนสุวรรณศร) แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ที่หินกองจังหวัดสระบุรี เข้าสู่จังหวัดนครนายกที่อำเภอบ้านนาผ่านอำเภอเมืองนครนายก อำเภอปากพลีไปสิ้นสุดที่ชายแดนไทย – ราชอาณาจักรกัมพูชาที่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3222 แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 (ถนนสุวรรณศร) ที่อำเภอบ้านนา เชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ที่อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3239 แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 (ถนนสุวรรณศร) ที่อำเภอเมืองนครนายกไปยังโครงการชลประทานเขื่อนท่าด่าน

5.2.2 ทางรถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทยได้ก่อสร้างทางรถไฟสายแก่งคอยคลองสิบเก้าเชื่อมระหว่างภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปสู่ภาคพื้นที่ชายฝั่งตะวันออกโดยผ่านจังหวัดนครนายกที่อำเภอบ้านนา และอำเภอองครักษ์ เพื่อรับรองการขนส่งวัตถุดิบและสินค้าส่งออกระหว่างพื้นที่ดังกล่าว เพื่ออำนวยความสะดวก ย่นระยะทางการขนส่ง และการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดในอนาคต

5.2.3 ทางน้ำ ในอดีตจังหวัดนครนายกใช้เส้นทางคมนาคมทางน้ำติดต่อกับกรุงเทพมหานครไปตามแม่น้ำนครนายก ผ่านประตูน้ำสาวภาฟ่องศรีเข้าสู่คลองรังสิตไปบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี หรือเส้นทางจากแม่น้ำนครนายกไปยังแม่น้ำบางปะกงเข้าสู่คลองแสนแสบไปยังกรุงเทพมหานคร

6. ประชากร จำแนกได้ดังนี้

6.1 กลุ่มชน ประชากรของจังหวัดนครนายกส่วนมากเป็นคนเชื้อชาติไทย สัญชาติไทยนอกจากนั้นเป็นคนลาว คนมอญ คนไทยมุสลิม และคนจีนที่มาตั้งถิ่นฐานปะปนกัน

6.1.1 คนไทย กลุ่มชนในจังหวัดนครนายกส่วนหนึ่งเป็นคนไทยสืบเชื้อสายมาจากไพร่หลวงสังกัดกองข้าว เนื่องจากมีกองข้าวอยู่ที่จังหวัดนครนายกมาตั้งแต่สมัยอยุธยา

6.1.2 คนลาว เป็นพวกที่ถูกกวาดต้อนเทครัวมาจากประเทศลาวในสมัยกรุงธนบุรีเป็นลาวเวียง และสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์เป็นลาวพวน ตั้งรกราก ณ ตำบลหนองแสง ตำบลเกาะหวาย ตำบลท่าเรือ และตำบลเกาะโพธิ์ อำเภอปากพลี และบริเวณวัดใหญ่ทักษิณาราม ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอเมืองนครนายก

6.1.3 คนมอญ สืบเชื้อสายมาจากกลุ่มมอญอพยพเข้ามาในช่วงต้นของกรุงรัตนโกสินทร์ ณ ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนครนายก บางส่วนอยู่ที่อำเภอบ้านนา และตำบลชุมพล อำเภอองครักษ์

6.1.4 คนไทยมุสลิม คนกลุ่มนี้ถูกกวาดต้อนมาจากปัตตานีในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 โดยกวาดต้อนไปไว้ยังที่ ต่าง ๆ โดยเฉพาะในจังหวัดนครนายกมีจำนวนมากที่อำเภอองครักษ์และอำเภอบ้านนา

6.1.5 คนจีนอพยพ เป็นกลุ่มคนที่เข้ามาประกอบอาชีพในจังหวัดนครนายกสมัยกรุงธนบุรีและต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เพราะเป็นระยะที่มีคนจีนแต่จิวอพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารเป็นจำนวนมาก

6.2 ภาษา จังหวัดนครนายกมีภาษาไทยภาคกลางใช้สื่อสารกัน และมีภาษาชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเป็นภาษาพูดในกลุ่มเชื้อสายเดียวกัน เช่น ชาวไทยพวนใช้ภาษาไทยพวน ภาษาของมุสลิม ภาษาจีนของคนจีนแต่จิว และชาวลาวเวียงใช้ภาษาลาว เป็นต้น

6.3 ศาสนาและความเชื่อ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธคิดเป็นร้อยละ 92.92 ศาสนาอิสลามร้อยละ 6.55 และศาสนาคริสต์ร้อยละ 0.53 จังหวัดนครนายกมีวัดทั้งสิ้น 201 แห่ง สำนักสงฆ์ 20 แห่ง มัสยิด 24 แห่ง โบสถ์คริสต์ 7 แห่ง

ชาวนครนายกมีความเชื่อที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเป็นประเพณี ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำรงชีวิตในด้านเกษตรกรรม และประเพณีทางศาสนาของประชากร ซึ่งมีหลายเชื้อชาติและศาสนา เช่น การก่อพระทรายข้าวเปลือก ประเพณีสู่ขวัญข้าวของคนไทย งานบุญข้าวจี งานบุญบั้งไฟของคนลาว และประเพณีผีโรงผีราของคนมอญ เป็นต้น

6.4 กำลังแรงงานและอาชีพ ประชากรที่มีวัยเป็นกำลังแรงงานของจังหวัด มีประมาณร้อยละ 77.33 เป็นกำลังแรงงานร้อยละ 52.94 และเป็นผู้ไม่มีงานทำร้อยละ 0.51

ผู้มีงานทำอยู่ในภาคเกษตรกรรมร้อยละ 65.4 ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาข้าว รองลงมาได้แก่ ทำสวนผลไม้ ปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ และการปศุสัตว์ ส่วนที่อยู่นอกภาคเกษตรกรรมร้อยละ 34.6 เป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม และการบริการ

การเพาะปลูกไม้ดอกไม้ประดับเป็นอาชีพหนึ่งที่นิยมของเกษตรกร

